Memo uitrusten boa's met wapenstok

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 23 juni 2022 m.b.t. de meerjarige beleidsagenda boa's staat bij het onderdeel veilige taakuitvoering boa's het volgende vermeld:

4. Veilige taakuitvoering boa's
De veiligheid van boa's staat voorop. De boa kan daarvoor rekenen op een werkgever en (direct) toezichthouders die instaan voor zijn veiligheid.

Goed werkgeverschap
Werkgevers zorgen ervoor dat boa's niet worden ingezet in situaties met een te verwachten gevaarzetting. Het opgestelde handelingsperspectief gevaarzetting biedt voor werkgevers in domein I handvatten voor een gepaste inzet van boa's. Hierin staan voorbeeldsituaties van wanneer boa's wel en niet in te zetten. Ook nemen werkgevers andere preventieve maatregelen, zoals voorlichting, training en coaching voor het omgaan met agressie en geweld. Zij voorzien boa's van voldoende en adequate uitrusting zoals een portofoon of een beschermend vest. Boa's worden niet standaard met geweldsmiddelen uitgerust, maar, indien naast de aanwezigheid van adequate uitrusting aanvullend behoefte bestaat aan toerusting van boa's met geweldsmiddelen, kan de werkgever daarom verzoeken.

Mochten er toch incidenten plaatsvinden, dan kan de boa rekenen op de werkgever. De Taskforce Onze Hulpverleners Veilig heeft in samenspraak met boa's, de politie, brandweer, het OM en het ministerie van JenV een actieprogramma opgesteld met als doel geweld en mishandeling van hulpverleners terug te dringen én burgers ervan te doordringen dat nooit en te nimmer agressief gedrag richting hulpverleners geaccepteerd mag worden. Veilig Werkgeverschap is een van de actielijnen van de Taskforce. De Werkgroep Veilig Werkgeverschap voorziet in de behoefte van werkgevers om de juiste maatregelen voor preventie, opvolging en nazorg te kunnen nemen. De werkgroep zet met name in op het verbeteren van de meldings- en aangiftebereidheid en nazorg van slachtoffers en het thuisfront. De VNG gaat als onderdeel van de Gezamenlijke Actieagenda Gemeentelijke Handhaving 2022-2024 samen met de werkgroep een handleiding veilige werkomgeving en een protocol klachtenregeling ontwikkelen.

Bewapening en uitrusting boa's (AMvB)
Al enige tijd werk ik aan een beter stelsel waarmee de bewapening en uitrusting van boa's wordt geregeld. In november 2021 is uw Kamer geïnformeerd over de voortgang op het beoogde besluit over de bewapening en uitrusting van boa's (AMvB). Deze AMvB zal deel uitmaken van een groter geheel; een netwerk van wet- en regelgeving dat ervoor zorgt dat de rechtsstatelijke inzet van (gewelds)bevoegdheden door de overheid zorgvuldig kan worden geborgd. In dat kader is samen met politie, OM, boa-werkgevers en boa-bonden uitvoerig gesproken over hoe die waarborgen eruit moeten komen te zien. De gesprekken hierover met alle betrokken partijen zijn in mei succesvol afgerond.

Eerder heeft mijn voorganger de ambitie uitgesproken dat het eerste concept van de AMvB dit voorjaar gereed zouden zijn. Daarbij werd tevens vermeld dat de uitkomsten van de pilot met de korte wapenstok worden betrokken bij de vormgeving van de AMvB. Die uitkomsten zijn nog maar pas bekend. Dat betekent, concreet, dat de gesprekken over het eerste concept van de AMvB later konden plaatsvinden en er meer tijd nodig is voor de afstemming met alle betrokken partijen. Als gevolg van deze ontwikkeling zal het wetsvoorstel en de AMvB helaas niet voor het zomerreces in concept gereed zijn. Dat betekent uiteraard niet dat de ontwikkelingen op het gebied van bewapening en uitrusting van boa's stilliggen. Zo zal ik, zoals hieronder nader wordt toegelicht, op korte termijn de Beleidsregels boa aanpassen op een onderdeel dat door veel boa werkgevers als

belangrijk knelpunt wordt ervaren. Ook zal ik – conform het verzoek hiertoe tijdens het commissiedebat Politie d.d. 9 mei – een doorkijk schetsen van knelpunten die zullen worden aangepakt middels de AMvB.

Doorkijk AMvB Bewapening en uitrusting boa
Het besluit om een AMvB bewapening en uitrusting boa op te stellen biedt een unieke kans om knelpunten in de huidige procedure van toekenning te onderkennen en te werken aan verbetering. Hieronder wil ik vijf belangrijke knelpunten noemen die zullen worden ondervangen met de komst van de AMvB. Ik ben voornemens het eerstgenoemde knelpunt nog voor de zomer aan te pakken door aanpassing van de huidige Beleidsregels boa. Daarnaast verken ik de mogelijkheden om, voor het einde van dit jaar, andere knelpunten aan te pakken in de Beleidsregels boa.

<u>(Sub)vereiste voor toekenning van geweldsmiddelen te stringent</u>
Boa's kunnen, indien noodzakelijk, voor hun taakuitvoering worden toegerust met geweldsmiddelen. Bij de beoordeling van die noodzaak wordt nu, onder andere, gekeken naar de frequentie en mate waarbij zich in het verleden situaties hebben voorgedaan, waarbij bewapening wenselijk was geweest. De boa-werkgever moet daarbij aantonen dat sprake is van een *toename* van het aantal geweldsincidenten tegen de betreffende boa. Dat kan leiden tot onwenselijke situaties. Het kan er namelijk toe leiden dat als uit de aanvraag van de werkgever blijkt dat voor de desbetreffende boa het aantal geweldsincidenten gelijk bleef of afnam, er een mogelijkheid is dat het geweldsmiddel wordt ingetrokken. Dit terwijl de noodzaak om het geweldsmiddel te mogen dragen voor de boa mogelijk nog steeds aanwezig was. Dit vereiste sluit niet aan bij de praktijk, staat in de weg van een zuivere risico-inschatting en leidt tot ongewenste uitkomsten[1]. Daarom zal ik dit criterium in de AMvB aanpassen. Informatie over de frequentie en mate waarin zich in het verleden situaties hebben voorgedaan kan, in samenhang met andere belangrijke factoren, worden meegewogen maar zal niet op voorhand doorslaggevend zijn.

<u>Rol lokaal gezag</u>
Een groot aantal partijen, waaronder burgemeesters, boa-werkgevers, en boa-bonden, bepleiten dat het lokale gezag óók een rol dient te spelen in besluitvorming omtrent de toekenning van geweldsmiddelen aan boa's in domein I (openbare ruimte). Die wens deel ik. In de AMvB zal daarom voor domein I een belangrijke rol zijn weggelegd voor de lokale driehoek voor zover het gaat om aanvragen van gemeenten tot (extra) bewapenen van bij hun in dienst zijnde boa's. Verzoeken van (domein I) boa werkgevers tot toekenning van een geweldsmiddel zullen voortaan in de lokale driehoek worden geagendeerd en besproken[2]. De toezichthouders nemen dit vervolgens op in hun advies (aan mij) op de uiteindelijke aanvraag. Vervolgens besluit ik, op basis van alle informatie, op

[1] In de Beleidsregels Buitengewoon Opsporingsambtenaar wordt momenteel bepaald dat de noodzaak van de toekenning van een geweldsmiddel aan een boa mede wordt getoetst aan de frequentie en mate waarin zich in het verleden situaties hebben voorgedaan waarbij bewapening wenselijk was geweest. In de toelichting hierop wordt aangegeven dat een geweldsmiddel aan een boa kan worden toegekend, indien sprake is van een toename van het aantal gevallen dat de boa met geweld wordt geconfronteerd waarbij de aanwezigheid van enig geweldsmiddel wenselijk zou zijn geweest. Dit leidde in de praktijk soms tot de onwenselijke situatie dat een aanvraag op basis van de beoordeling van *alle* andere relevante criteria zou resulteren in de toekenning van het verzochte geweldsmiddel, maar de toekenning toch wordt afgewezen omdat de hiervoor bedoelde toename niet kan worden aangetoond. Wanneer het aantal geweldsincidenten gelijk bleef of afnam, kon dit leiden tot de intrekking van het geweldsmiddel, terwijl de noodzaak tot het uitrusten van een boa met een geweldsmiddel onverkort aanwezig bleef.

[2] De lokale driehoek is geen bestuursorgaan en kan daarom geen zelfstandige besluiten nemen met betrekking tot – onder andere - de bewapening en uitrusting van boa's. Die beslissing ligt in alle gevallen bij de Minister van Justitie en Veiligheid. Derhalve is in samenspraak met Politie, OM en burgemeesters ervoor gekozen om de overwegingen van de lokale driehoek een belangrijk onderdeel te laten vormen van de adviezen van de (direct) toezichthouders. De toezichthouders kunnen gemotiveerd afwijken van de overwegingen van de lokale driehoek.

het verzoek tot toekenning. Ik merk hierbij op dat – net zoals nu ook het geval is - de driehoek altijd eerst zal kijken of de veiligheid van boa's niet op andere manieren kan worden gewaarborgd. Zo dient de driehoek, aan de hand van een veiligheidsplan, de risico's in relatie tot de taken en omstandigheden van de desbetreffende boa's in kaart te brengen en wordt een handhavingsplan vastgesteld.

Conclusie op basis van het vorenstaande:
Er moet voor wat betreft de toekenning van bewapening van boa's, waaronder een wapenstok, sprake zijn van een aantoonbare toename van het aantal geweldsincidenten tegen de boa's.
Voor de inzet van bewapening is vervolgens het criterium van proportionaliteit en subsidiariteit van toepassing.
Bewapening van de boa's moet worden geagendeerd en besproken in de lokale driehoek. De driehoek geeft een advies aan de minister van Justitie en Veiligheid en deze beslist.
Toename van het aantal geweldsincidenten tegen boa's is in Zeewolde niet van toepassing, dus op basis daarvan is niet te verwachten dat de driehoek een positief advies aan de minister zal schrijven voor toekenning van een wapenstok en zal de minister geen toestemming geven voor het dragen van een wapenstok door de boa's.
Eerst zal gekeken moeten worden naar het criterium van proportionaliteit en subsidiariteit. Het geven van een bodycam aan de boa's kan een eerste middel zijn om aan te tonen dat er mogelijk sprake is van een toename van geweld tegen de boa's.

Voor de bodycams is een offerte opgevraagd bij het bedrijf dat ook de bodycams aan de politie levert.
De totale kosten voor het leveren van 4 bodycams inclusief training zijn eenmalig € 5.649,-, exclusief BTW. Jaarlijkse kosten verder € 936,-, exclusief BTW.